BUREAU VOOR DE STAATSSCHULD

JAARVERSLAG 2018

Inhoudsopgave

Goedkeuring van het jaarverslag 2018 en vaststelling van de Balans per 31 december 2018 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2018 2
Tabel A: Verloop van de financiële mutaties op de Staatsschuld ultimo 2018 3
Tabel B: Verloop van de Staatsschuld ultimo 2018 en 2017 4
Voorwoord 5
Hoofdstuk 1. Macro-economische beschouwing 2016-2018 6
Hoofdstuk 2. Binnenlandse Staatsschuld 2016-2018 8
Hoofdstuk 3. Buitenlandse Staatsschuld 2016-2018 12
Hoofdstuk 4. Toegekende Krediet Rating aan ons land 2016-2018 16
BIJLAGEN 18
Bijlage 1. Geselecteerde artikelen uit de Wet op de Staatsschuld (SB 2002 No.27) 19
Bijlage 2. Bureau voor de Staatsschuld: Organisatiestructuur per 31 december 2018 23
Bijlage 3. Bureau voor de Staatsschuld: Verkorte Balans per 31 december 2017-2018 24
Bijlage 4. Bureau voor de Staatsschuld: Staat van Baten en Lasten over 2017-2018 25
Bijlage 5. Bureau voor de Staatsschuld: Kasstroomoverzicht over 2017-2018 26
Bijlage 6. Tabellen m.b.t. de Binnenlandse Bruto Staatsschuld 2016-2018 27
Bijlage 7. Tabellen m.b.t. de Buitenlandse Bruto Staatsschuld 2016-2018 33
Bijlage 8. Tabellen m.b.t. de totale staatsschuld en het obligo plafond 2016-2018 35
Bijlage 9. Tabellen en grafieken m.b.t. de niet opgenomen middelen 39

Bureau voor de Staatsschuld
(Suriname Debt Management Office)

Goedkeuring van het jaarverslag 2018 en vaststelling van de Balans per 31 december 2018 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2018

Het College van Beheer voor het Bureau de Staatsschuld heeft,

krachtens Artikel 23 lid 3 en artikel 24 lid 3 van de Wet op de Staatsschuld van 19 maart 2002, GB 2002 No. 27) en op grond van de door de Centrale Landsaccountantsdienst afgegeven goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2018 en de Comptabele verantwoording van het Bureau voor de Staatsschuld;

goedgekeurd het jaarverslag 2018 bestaande uit:

- een uiteenzetting van de ontwikkeling van de bruto Staatsschuld gedurende het verslagjaar en een overzicht van de omvang en samenstelling van deze schuld per het einde van het verslagjaar en tenminste aan het einde van de twee voorgaande jaren.

- de verkorte balans per 31 december 2018, alsmede de verkorte staat van baten en lasten over 2018.

De Balans per 31 december 2018 en de winst- en verliesrekening over het boekjaar 2018 worden hierbij vastgesteld.

Paramaribo, augustus 2023.

Het College van Beheer bij het Bureau voor de Staatsschuld

Dhr. Mr. D. Parohi (Voorzitter)

Dhr. Drs. I. Rambharse (Lid)

Mw. RC. MSc. V. Moti, RA. MBA. (Lid)

S.M. Jamaludinstraat 26 Paramaribo/Suriname
Email: info@sdmo.org

Tabel A: Verloop van de financiële mutaties op de Staatsschuld ultimo 2018

Omschrijving	Trekkingen	Aflossingen	Betaalde	Saldo
	& nieuwe leningen	**& Afwikkelingen**	**Achterstallige rente**	**Schuld**
	X 1000	**X 1000**	**X 1000**	**X 1000**
	SRD	**SRD**	**SRD**	**SRD**
Binnenland				
Schatkistpapier	981.249	344.590	0	636.659
Voorschotten & korte termijn schulden CBvS	0	0	0	0
Leningen:	**104.485**	**384.560**	**0**	**-280.075**
-wv. geconsolideerde schuld CBvS	0	7.057	0	-7.057
-wv. korte termijn schulden algemene banken	79.433	343.804	0	-264.371
-wv. lange termijn schulden algemene banken	25.053	33.699	0	-8.646
Leverancierskredieten	116.415	114.883	-650	2.182
Afgeroepen garanties	0	445	0	-445
	1.202.149	**844.478**	**-650**	**358.321**
Buitenland				
Leningen	1.051.366	670.529	2.274	378.563
Credit Lines	0	30.901	0	-30.901
Uitgifte obligaties	349.680	349.680	0	0
	1.401.046	**1.051.110**	**2.274**	**347.662**
Totaal	**2.603.195**	**1.895.589**	**1.624**	**705.982**

Bron: Bureau voor de Staatschuld

Tabel B: Verloop van de Staatsschuld ultimo 2018 en 2017

Omschrijving	Schuld per 31/12/2018	Schuld per 31/12/2017	Toename/ Afname t.o.v. 2017	Toename/ Afname t.o.v. 2017
	SRD	SRD	SRD	in %
	X 1000	X 1000	X 1000	
Bruto Binnenlandse schuld				
Schuld CBvS	2.343.064	2.350.122	-7.057	0%
Schuld algemene banken	2.614.141	2.182.425	431.716	20%
Schuld particuliere sector	833.993	896.557	-62.564	-7%
Totale bruto binnenlandse schuld	**5.791.198**	**5.429.103**	**362.095**	**7%**
Bruto Buitenlandse schuld				
Multilaterale crediteuren	4.652.198	4.788.739	-136.541	-3%
Bilaterale crediteuren	3.093.924	2.588.539	505.385	20%
Commerciële crediteuren	5.153.702	5.276.455	-122.753	-2%
Totale bruto Buitenlandse schuld	**12.899.824**	**12.653.733**	**246.091**	**2%**
Totale Bruto staatsschuld	**18.691.023**	**18.082.836**	**608.186**	**3%**
Bruto Binnenlands Product marktprijs	29.821.678	26.893.278		
Binnenlandse schuld-BBP ratio	19,4%	20,2%		
Buitenlandse schuld-BBP ratio	43,3%	47,1%		
Totale schuld-BBP ratio	**62,7%**	**67,3%**		
Wisselkoers SRD per 1 US$	*7,52*	*7,49*		

Bron: Bureau voor de Staatschuld

Voorwoord

De economie van Suriname groeide in 2018 fors t.o.v. 2017 en bedroeg 4,9%. Deze was nog 1,6% in het jaar ervoor. Belangrijke ontwikkelingen in de bosbouw, visserij, goud en aardolie sector hebben ten grondslag gelegen aan deze groei. Met name de toename in de productie van zowel goud als olie hebben een positieve effect gehad op de economische groei.

In de verslagperiode 2018, is de uitstaande overheidsschuld toegenomen met ca. 3%. De totale uitstaande staatsschuld bedroeg aan het eind van 2018 SRD 18.691,0 mln. Hiervan betrof 31% binnenlandse schuld en 69% buitenlandse schuld. De achteruitgang van de fiscale positie van de overheid in 2018, waarbij het financieringstekort in procenten van het BBP toenam van 8,3% eind 2017 tot 9,9% ultimo 2018 hebben geleid tot de toename van de overheidsschuld.

De totale schuld-BBP ratio per december 2018 bedroeg 62,7%. De buitenlandse schuld-BBP ratio was gelijk aan 43,3% en de binnenlandse 19,4%. Nominaal waren deze uitstaande schulden respectievelijk USD 1.715,4 mln. om USD 770,1 mln.. De totale buitenlandse schuld bestaat voor 100% uit vreemde valuta waardoor ca. 69% van de totale uitstaande schuld aan blootgesteld wordt aan wisselkoers risico's.
In totaal zijn er in dit jaar 25 nieuwe financieringsovereenkomsten getekend, waarvan 7 met buitenlandse en 18 met binnenlandse crediteuren. De totale waarde van deze overeenkomsten bedroeg ca. USD 275 mln.. Deze leningen zijn aangegaan t.b.v. het financieren van projecten zoals constructie werkzaamheden aan de Anton de Kom Universiteit van Suriname en infrastructurele werkzaamheden maar ook ter verbetering van de gezondheidssector in Suriname.

In het jaarverslag 2018 komt aan de orde met betrekking tot de verslagperiode: de macro economische beschouwingen, de ontwikkelingen van de binnen- en buitenlandse staatsschuld en de kredietwaardigheid van Suriname.

Paramaribo, augustus 2023

Drs. M.S. Dwarkasing
Administrateur Generaal van het Bureau voor de Staatsschuld

Hoofdstuk 1. Macro-economische beschouwing 2016-2018

In 2018 is de Surinaamse economie verder gaan herstellen waarbij de groei met 4,9% bedroeg. De export volume van goud alsook de productie van ruwe aardolie in dit jaar hebben een wezenlijke bijdrage geleverd hieraan. De export volume van goud is in 2018 met 0,9% gestegen. Hierdoor maar ook door de stijging van de goudprijs is de exportwaarde van goud per eind 2018 met 1,0% gestegen tot USD 1,6 miljard. In 2018 heeft Rosebel Gold Mines (RGM) haar productie reserve positie kunnen bijstellen vanwege nieuwe ontdekking van hoogwaardig goud in zacht gesteente op 25 km afstand van de huidige mijn. Hiermee heeft het bedrijf de levensduur van de mijn met een periode van vijf jaren verlengd tot 2030. Volgens projecties van het bedrijf bedraagt de vondst meer dan 1,5 miljoen ounce goud. Deze vondst is de grootse voor het bedrijf wereldwijd.

Verder kan aangegeven worden dat de ruwe aardolie productie per eind 2018 van 5,95 mln. vaten in 2017 naar 5,98 mln. vaten is gestegen. Dit is een stijging van ca. 0,5% in 2018 ten opzichte van 2017. Het streven van Staatsolie was voornamelijk om de productie zo stabiel mogelijk te houden. Ook tekende Staatsolie met twee internationale oliemaatschappijen productie delingscontracten ten behoeve van offshore activiteiten in blok 61 en 62. Beide contracten hebben een levensduur van dertig jaren en bieden staatsolie de mogelijkheid tot een maximum van 20% deelname in de ontwikkelings- en productie fase.

Op basis van het uitgegeven BBP cijfer van het Algemene Bureau voor de Statistiek (ABS) bedroeg het bruto binnenlandse product per capita USD 6,716 in 2018. Er is sprake van een stijging van het per capita inkomen van ca. 10% t.o.v. 2017.

Tabel 1.1: Geselecteerde macro-economische indicatoren 2016-2018

Indicatoren	2016	2017	2018
(in procenten van het BBP, tenzij anders aangegeven)			
Reële groei BBP (procentuele verandering)	-4,9	1,6	4,9
BBP per capita in USD	5.710	6.106	6.716
Saldo lopende rekening van de betalingsbalans	-7,2	2,5	-3,9
Saldo kapitaal en Financiële rekening betalingsbalans	-14,7	-4,1	-7,5
Internationale reserve (in mln. USD)	451,6	434,6	624,5
Financieringssaldo van de overheid	-10,6	-8,3	-9,9
Primaire balans van de overheid	-6,7	-4,6	-4,0
Totale overheidsschuld volgens de wettelijke definitie	72,0	67,3	62,7
Totale overheidsschuld volgens de internationale definitie	72,0	67,3	62,7
M2 (liquiditeitsquote)	78,4	65,5	64,4
Gemiddelde verkoopkoers SRD/USD	6,3	7,6	7,5
Binnenlandse inflatie (jaar einde)	52,4	9,2	5,4

Bronnen: Bureau voor de Staatsschuld, ABS, CBvS, MinFin
Noot: De informatie voor het saldo van de kapitaal en financiële rekening van de betalingsbalans is voor 2016 gehaald uit de betalingsbalans BPM_5 en voor 2017 en 2018 uit BPM_6

De positie van de betalingsbalans verslechterde in 2018. De lopende rekening vertoonde een tekort van USD 118,7 mln., een verslechtering van 2,5 procent in 2017 tot 3,9 procent ultimo 2018. Dit tekort is voornamelijk het gevolg van stijgende importen voor goederen en diensten. De exploraties in de aardoliesector hebben geleid tot een verhoogde binnenlandse vraag naar kapitaal goederen en diensten uit het buitenland. Hierdoor nam de importen van kapitaal goederen toe. Via de financiële rekening van de betalingsbalans valt af te lezen dat in het jaar 2018 USD 298,8 mln. naar Suriname stroomde. Dit kwam onder andere vanwege diverse directe investeringen die zijn gedaan.

Nadat in april 2018 een euro-geldzending van Euro 19,5 mln. door de Bank ten behoeve van de algemene banken in Nederland door de FIOD in beslaggenomen is, is de wisselkoers onder druk komen te staan. Deze euro middelen waren tegoeden van de commerciële banken die bedoeld waren om internationale betalingen te doen. De CBvS heeft d.m.v. valuta interventies getracht de officiële wisselkoers te blijven handhaven en heeft maatregelen hierbij getroffen. Onder andere heeft de bank vreemde valuta verstrekt aan de particuliere sector tegen de officiële wisselkoers voor specifieke importen van producten als brandstof en farmaceutische producten. Maar ook zijn er US dollar beschikbaar gesteld door de CBvS aan de algemene banken. Deze ontwikkelingen hebben wat rust gebracht op de valutamarkt met als gevolg het uitblijven van een verhoogde inflatie. De inflatie nam aan het eind van 2018 af en bedroeg 5,4 procent.

Na 2016 begonnen de overheidsinkomsten weer te stijgen vanwege de stijgende wereldmarktprijzen voor goud en olie. De afdrachten vanuit de mijnbouwsector aan de staatskas zijn hierdoor toegenomen vanaf 2017. Echter zijn de overheidsuitgaven in deze periode ook gestegen waardoor het financieringssaldo van de overheid niet significant verbeterde. De totale uitgaven van de overheid is in 2018 met 27,1 procent gestegen ten opzichte van 2017. De stijging van onder andere subsidie (35,8%), personeel uitgaven 20 procent en kapitaal uitgaven (68,1%) liggen aan de basis van deze stijging. Van de totale subsidie ging in 2018 ongeveer 60 procent naar onderwijs. Het financieringstekort van de overheid bleef hoog en bedroeg in 2017 en 2018 respectievelijk 8,3% en 7,9% van het BBP. Het financieringstekort is voor een groot deel gefinancierd met binnenlandse financieringsmiddelen.

De totale overheidsschuld ratio volgens de wettelijke definitie nam van 72,0% van het BBP in 2016 af tot 62,7% van het BBP in 2018. Deze daling houdt direct verband met het aangepaste BBP cijfer voor 2018. Deze is met 16% toegenomen en bedroeg SRD 29.821,7 miljard.

Hoofdstuk 2. Binnenlandse Staatsschuld 2016-2018

De uitstaande schuld is ultimo 2018 met 7% toegenomen t.o.v. het jaar ervoor. Voornamelijk de korte termijn schuld aan algemene banken, v.w.b. de uitgifte van schatkistpapier, heeft de schuld doen toenemen. De korte termijn leningen aangegaan bij de algemene banken zijn in 2018 afgenomen met 72% ten opzichte van het jaar 2017.

Tabel 2.1: Uitstaande binnenlandse schuld 2016 - 2018 op kasbasis

Crediteur	2016	2017	2018
Schuld naar crediteur		***In 1000 SRD***	
Schuld Centrale Bank van Suriname	2.434.811	2.350.122	2.343.064
Schuld algemene banken	1.125.529	2.182.425	2.614.141
wv. afgeroepen garanties	*1.045*	*445*	*0.000*
Schulden particuliere sector	636.064	896.557	833.993
Totale binnenlandse staatsschuld, definitie Wet	**4.196.404**	**5.429.103**	**5.791.198**
Schuld naar instrument			
Schatkistpromessen	742.156	1.287.354	1.229.600
Schatkistbiljetten	186.146	629.530	1.334.367
Voorschotten door de CBvS aan de overheid	0.000	0.000	0.000
Geconsolideerde Staatschuld bij de CBvS	*2.434.811*	2.350.122	2.343.064
Korte termijn leningen bij de Algemene banken	0.000	371.944	103.163
Lange termijn leningen bij de Algemene Banken	*386.081*	397.679	385.601
Leverancierskredieten van particuliere bedrijven	446.165	392.029	395.404
Afgeroepen garanties	1.045	445	0.000
Totale binnenlandse staatsschuld, definitie Wet	**4.196.404**	**5.429,103**	**5.791,198**
Groei in procenten	**10,0**	**29,0**	**7,0**
Totale binnenlandse Staatsschuld in SRD, intern. definitie	**4.196.404**	**5.429.103**	**5.791.198**
Schuld-BBP ratio's			
Wettelijke Obligoplafond	**25,0**	**25,0**	**25,0**
Binnenlandse schuld- BBP ratio, wettelijke definitie	20,3	20,2	19,4
Binnenlandse schuld- BBP ratio, internationale definitie	20,3	20,2	19,4
Schuldenlast			
Interest betalingen	155.861	249.644	362.781
Aflossingen	890.981	478.084	844.478
Totaal	**1.046.842**	**727.728**	**1.207.259**
Memorandum items			
Gehanteerde BBP lopende markt prijzen in duizend SRD	20.662.992	26.893.278	29.821.678
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD	7,49	7,52	7,52
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, intern. definitie	7,49	7,52	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, CBvS, Min. O.W.C, Algemene Banken, ABS

Noot: schuldcijfers zijn gebaseerd op de goedgekeurde schuldcijfers door de accountant.

De compositie van de binnenlandse schuld portefeuille per eind 2018 zag er als volg eruit:

- SRD 4,081,3 mln. (72%)
- USD 186,1 mln. (25%)
- Euro 22,3 mln. (3%)

Over het jaar 2018 is er voor SRD 1.6 mln. betaald aan achterstallige rente op infrastructurele leningen.

In 2018 heeft de Staat een aantal nieuwe financieringsovereenkomsten getekend met binnenlandse crediteuren en in sommige gevallen zijn er oude leningen geamendeerd.

Tabel 2.2 leningen met lokale bedrijven

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Rente
Landelijk Bestratingsprogramma 1	22/1/2018	Kuldipsingh	USD 16,1 mln.	3 jr., 1 jr. grace	5%
Onderhoud & riolerings-werkzaamheden in Coronie	26/1/2018	NUB	SRD 9,5 mln.	2 jr., 2 mnd. grace	9%
Het verbeteren van de infrastructuur in Sur., kavel natte infrastructuur perc N5 en N7 (amendement)	26/1/2018	NUB	USD 18,1 mln.	3 jr., 1 jr. grace	6%
Rehabiliteren Oost-west verbinding perc 1	21/2/2018	Tjongalanga N.V.	USD 7,6 mln.	9,5 jr., 2,5 jr. grace	5%
Rehabiliteren Oost-west verbinding perc 2 & 3	21/2/2018	Tjongalanga N.V.	USD 5,1 mln.	8,5 jr., 1,5 jr. grace	5%
Herinrichten steenbakkerijstraat (amendement)	30/8/2018	Tjongalanga N.V.	USD 6,2 mln.	4 jr., 1 mnd. grace	6%
Herinrichten van de Nieuw Weergevondenweg (amendement)	31/8/2018	Caremco	USD 5,3 mln.	3 jr. & 5 mnd., 1 mnd. grace	5%
Onderhoudswerkzaamheden in Para	18/9/2018	NUB	SRD 4,7 mln.	1 jr. & 2 mnd., 2 mnd.grace	9%
Vernieuwing riolering zwartenbrugstraat (amendement II)	21/9/2018	Baitali N.V.	USD 2,3 mln.	2 jr. & 7 mnd., 2 mnd.grace	6%

Rehabilitatie wgestrekking Jenny- Henar, Lot 1B	5/10/2018	Baitali N.V.	USD 11,95 mln.	9 jr., 2 jr. grace	5%
Rehabilitatie wgestrekking Jenny- Henar, Lot 2	5/10/2018	Baitali N.V.	USD 43,5 mln.	9 jr., 2 jr. grace	5%
Baggerwerkzaamheden in coronie	7/12/2018	NUB	SRD 3,4 mln.	aflossing 18 mnd., grace van 2 mnd.	9%
Het verbeteren van de infrastructuur in Suriname, kavel natte infrastructuur perc N5 en N7 (amendement II)	10/12/2018	NUB	USD 18,1 mln.	3 jr., 1 jr. grace	6%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

In tabel 2.2 zijn de volgende leningen gepresenteerd die getekend zijn met lokale bedrijven voor het uitvoeren van infrastructurele werkzaamheden en vervolgens in tabel 2.3 de leningen die zijn getekend met commerciële banken. Bij deze betreft het slechts leningen getekend met de Trustbank Amanah.

Tabel 2.3 leningen met banken

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Rente
Begrotingsuitgaven	24/5/2018	Trustbank Amanah	USD 2 mln.	1 jr.	5%
Begrotingsuitgaven	5/7/2018	Trustbank Amanah	USD 3,8 mln.	1 jr.	5%
Begrotingsuitgaven	5/7/2018	Trustbank Amanah	Euro 1,9 mln.	1 jr.	5%
Begrotingsuitgaven	1/12/2018	Trustbank Amanah	USD 0,952 mln.	1 jr.	5%
Begrotingsuitgaven	1/12/2018	Trustbank Amanah	Euro 1,4 mln.	1 jr.	5%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De leningen die getekend zijn met de Trustbank waren allemaal bedoeld om begrotingsuitgaven te financieren, terwijl het bij de leningen die met de bedrijven zijn gesloten ging om investeringen in de infrastructuur.

De autoriteiten hebben de Wet op de Staatsschuld in 2016 en 2017 aangepast. De aangeven reden hiertoe was de zorgwekkende macro economische ontwikkelingen. De wijzigingen zagen er als volgt uit:

- Vanaf April 2016 werden de niet opgenomen bedragen van gecontracteerde schulden en niet afgeroepen garanties niet langer tot de bruto schuld werd gerekend.
- De wijziging in februari 2017 hield in dat in een periode van negatieve groei en/of een wisselkoers stijging het de minister van financiën toegestaan is het schulden plafond van 60% te overschrijden. Vanwege grote aandeel van vreemde valuta in het schuld portefeuille kan een wisselkoersstijging voor een hogere Staatschuld in SRD uitgedrukt zorgen. Hierdoor zou de schuld-BBP ratio stijgen, ook al had de minister geen nieuwe trekkingen gedaan.

De totale overschrijding mag niet meer bedragen dan het begrotingstekort die in het eerste jaar maximaal 6,5% van het nominale BBP moet bedragen en in de jaren daarna niet meer dan 5% en geldt voor maximaal 5 jaren. De schuldverplichtingen die aangegaan worden binnen deze overschrijding mogen alleen ter financiering van kosten en programma's die opgenomen zijn in de vigerende begroting. Voor de financiering van operationele uitgaven op de vigerende begroting mag de minister dat doen middels voorschotten zoals genoemd in artikel 21 van de bankwet.

Het aandeel van vreemde valuta in de totale overheidsschuld bedroeg per eind 2018 ca. 28%.

Hoofdstuk 3. Buitenlandse Staatsschuld 2016-2018

De uitstaande buitenlandse schuld conform de definitie uit de wet bedroeg USD 1.715,4 mln. (SRD 12.899,8 mln.) een marginale toename van 2% t.o.v. het jaar ervoor. Deze stijging is vanwege trekkingen op voornamelijk de multilaterale crediteur OFID en de bilaterale crediteur China. De uitstaande schuld aan deze crediteuren is respectievelijk 32% om 25% toegenomen t.o.v. 2017.

Tabel 3.1: Uitstaande buitenlandse schuld 2016 - 2018 op kasbasis

Crediteur	2016	2017	2018
		In 1000 USD	
Multilateraal	630.173	636.800	618.643
Bilateraal	269.534	344.221	411.426
Commercieel	525.716	701.656	685.333
Totale buitenlandse Staatsschuld, definitie Wet	**1.425.423**	**1.682.677**	**1.715.402**
Groei in procenten	**35**	**18**	**2**
Totale buitenlandse Staatsschuld in SRD, definitie Wet	**10.669.291**	**12.653.733**	**12.899.824**
Totale buitenlandse Staatsschuld in SRD, intern. definitie	**10.669.291**	**12.653.733**	**12.899.824**
Schuld-BBP ratio's			
Wettelijke Obligoplafond	**35,0**	**35,0**	**35,0**
Buitenlandse schuld- BBP ratio, wettelijke definitie	51,6	47,1	43,3
Schuldenlast betalingen			
Interest betalingen en bijkomende kosten	46.966	82.178	91.273
Aflossingen	179.259	53.720	139.775
Totaal	**226.226**	**135.898**	**231.048**
Memorandum items			
Gehanteerde BBP lopende markt prijzen in duizend SRD	20.662.992	26.893.278	29.821.678
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, definitie Wet	7,49	7,52	7,52
Gehanteerde wisselkoers SRD/USD, intern. definitie	7,49	7,52	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld, CBvS, Min. O.W.C, Algemene Banken, ABS

Met betrekking de commerciële leningen die per eind 2018 nog een uitstaande schuld hebben behoren alleen de obligaties die via Oppenheimer zijn uitgegeven tot kapitaalmarkt instrumenten. In het jaar 2016 is er via de Oppenheimer USD 550 mln. uitgegeven aan obligaties.

Per eind 2018 waren er ook commerciële leningen met een uitstaande schuld die met een garantie waren aangegaan. Deze leningen zijn:

- Israel Discount Bank Tied Commercial loan SZF E-Wave
- Israel Discount Bank Buyer Credit Facility SZF E-Wave
- Israel Discount Bank Buyer Credit Facility Agreement

- Israel Discount Bank Tied Commercial Loan Agreement
- Banca Monte dei Paschi di Siena-Italy Adek student flats fase I & II
- Credit Suisse AIP EKN Facility Agreement 7-8-2019

De buitenlandse schuld bestaat uit multilaterale, bilaterale en commerciële crediteuren. Onder de laatste categorie is ook de uitgifte van obligaties via de Oppenheimer & Co. INC meegenomen. Ondanks de grootste trekkingen op de bilaterale schuld was, was het grootste deel van de buitenlandse schuld, ultimo 2018, verschuldigd aan de multilaterale crediteuren. De schuld compositie per 31 december 2018 was: multilateraal (36%), bilateraal (25%), commerciële banken (8%) en de uitgegeven obligaties (31%). Het aandeel van de bilaterale crediteuren is toegenomen met 20% van USD 344,2 mln. (2017) tot USD 411,4 mln.

De uitstaande buitenlandse schuld bestaat per ultimo 2018 voor 81,2% in schulden aangegaan in USD, 6,9% in Euro en 11,9% in Chinese Yuan (CNY). Overige valuta's die ook in de buitenlandse schuld zitten maar geen significante aandeel hebben zijn de SRD, leningen aangegaan bij de IADB in de jaren '86 & '88 en Islamic Dinar (ID) aangegaan bij de Islamitische ontwikkelingsbank (IDB). De uitstaande schuld in CNY is aan het eind van 2018 met 2,4 procent punten toegenomen voornamelijk vanwege trekkingen op een lening aangegaan bij China t.b.v. het Dalian IV project. Over het jaar 2018 is er voor een totaal bedrag van CNY 406,8 mln. getrokken op deze lening. Dit bedrag is gelijk aan USD 59,1 mln. In grafiek 3.1 tot en met grafiek 3.2 wordt een overzicht gegeven van de valuta samenstelling van de buitenlandse schuld over de periode 2016 tot en met 2018.

Grafiek 3.1. Buitenlandse schuld naar valuta compositie per eind 2016

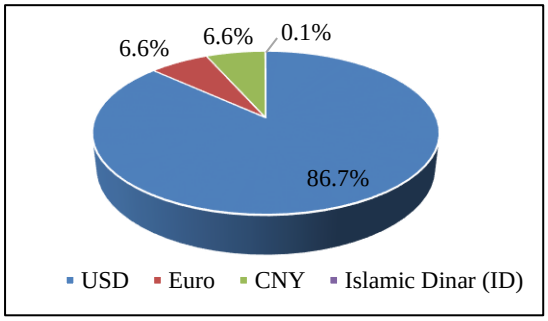

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Grafiek 3.2. Buitenlandse schuld naar valuta compositie per eind 2017

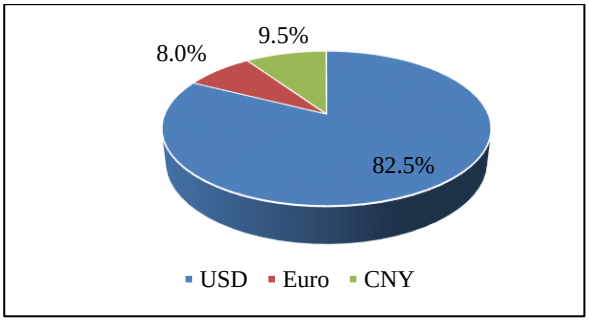

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Grafiek 3.3. Buitenlandse schuld naar valuta compositie per eind 2018

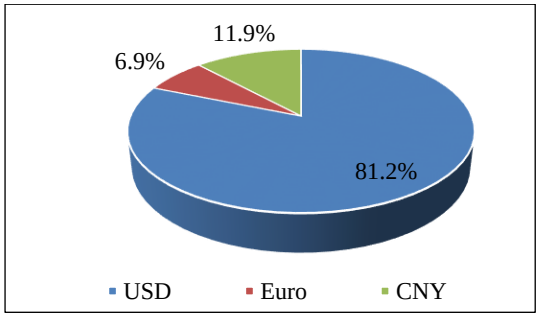

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De buitenlandse schuldportefeuille bestaat ultimo 2018 voor 57% uit schulden met een vaste rentevoet, 41% uit schulden met variabele rentevoeten en 2% van de uitstaande schuld is rente vrij. Het aandeel schulden met vaste rente steeg met 2 procentpunt van 55% eind december 2017. Dit kan toegeschreven worden aan de trekkingen op de schulden aangegaan bij China.

De trekkingen op de totale buitenlandse schuld bedroegen eind december 2018, USD 186,3 mln.. Vergeleken met de totale trekkingen ultimo 2017 van USD 291,8 mln. is er ca. 36% minder getrokken. De grootste trekkingen waren op leningen aangegaan met China voor USD 93,1 mln., IADB voor USD 23,9 mln. en uitgegeven obligaties voor totaal USD 46,5 mln.. Deze trekkingen vertegenwoordigen respectievelijk 50%, 13% en 25% van de totale trekkingen ultimo 2018. In januari 2018 is er USD 46,5 mln. getrokken op een obligatie lening die via Oppenheimer in 2017 was uitgegeven. Dit bedrag is vervolgens in juni 2018 volledig afgelost.

De totale schuldenlast aan het eind van 2018 bedroeg USD 230,9 mln. hiervan is USD 139,8 mln. betaald aan aflossingen en USD 91,3 mln. aan interest en andere kosten. De totale schuldenlast is anders dan de trekkingen toegenomen met ca. 71% t.o.v. 2017. De toename van de schuldenlast kan grotendeels toegeschreven worden aan de betalingen op de obligaties. In juni is de obligatie lening, die uitgegeven was in januari, vroegtijdig volledig afgelost. De buitenlandse schuldenlast aan multilaterale crediteuren bedroeg USD 71,9 mln., aan bilaterale crediteuren was dat USD 33,9 mln. en aan commerciële crediteuren USD 125,2 mln. inclusief de betalingen voor de obligaties. Respectievelijk komen deze betalingen neer op 31%, 15% en 54% van de totale schuldenlast eind 2018.

Tabel 3.2: nieuwe aangegane buitenlandse leningen

Omschrijving	Datum	Crediteur	Bedrag	Looptijd	Rentevoet
The service and maintenance of three Chetak helicopters	20/6/18	INDIA	USD 3,5 mln.	15 jr., 5 jr. grace	USD Libor 6 mnd. + margin
Voor het financieren van het transmissie infrastructuur netwerk	20/6/18	INDIA	USD 27,5 mln.	15 jr., 5 jr. grace	USD Libor 6 mnd. + margin
Ten behoeve van straat verlichting	10/8/18	CDB	USD 29,8 mln.	13 jr., 3 jr. grace	Tranche 1: 3,8% & Tranche 2: 2,72%
Voor het verbeteren van gezondheidszorg	16/10/18	IADB	USD 20 mln.	24 jr., 6,5 jr. grace	Libor 3 mnd. + margin
Duurzame landbouw productiviteitsprogram	13/11/18	IADB	USD 30 mln.	25 jr.. 6,5 jr. grace	Libor 3 mnd. + margin
Constructie werkzaamheden op de Anton de Kom Universiteit van Suriname fase 2	19/11/18	IsDB	Eur 3,2 mln.	4 jr., 1 jr. grace	Euribor 6 mnd.+ 4,85%
Constructie werkzaamheden op Anton de Kom Universiteit van Suriname fase 3	16/nov/18	Banca Monte	Eur 17,9 mln.	10 jr., 2,5 jr. grace	Euribor 6 mnd.+ 2,5%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De overheid ondertekende in 2018 in totaal zeven (7) buitenlandse leningsovereenkomsten voor totaal ca. USD 134,8 mln. (tabel 3.2). Van deze leningen was USD 79,8 mln. (59%) aangegaan bij multilaterale crediteuren, USD 31 mln. (23%) bij bilaterale crediteuren en ca. USD 24 mln. (18%) bij commerciële crediteuren.

Het doel van de laatste twee leningen die ten behoeve van de Anton de kom universiteit zijn aangegaan is voor het bouwen van studentenflats. Deze leningen zijn de tweede fase leningen nadat de eerste fase van beide in november 2018 opgeleverd waren.

Hoofdstuk 4. Toegekende Krediet Rating aan ons land 2016-2018

In het jaar 2018 werd Suriname **drie keren beoordeeld** door twee kredietratingsbureau´s. Door **Fitch Ratings** zijn er twee meetmomenten geweest met resultaten in februari en augustus en in februari maakte Moody's Investors Services de resultaten van hun beoordeling bekend. Op 21 februari bevestigde Fitch Ratings voor zowel de **lokale- als de vreemde valuta schuld** op lange termijn een oordeel van **B-** en de korte termijn schuld van beide valuta's **B**. De resultaten die Fitch Ratings op 31 augustus presenteerde waren ongewijzigd. De vooruitzichten van schulden in beide valuta heeft Fitch Ratings, bij beide beoordelingen, als **Stabiel** gewaardeerd. **Moody's Investors Services** heeft in tegenstelling tot Fitch Ratings de vooruitzichten voor de lokale- als de vreemde valuta schulden **Negatief** beoordeeld en beide valuta **B2** gewaardeerd. Moody's Investors Services heeft na een jaar de beoordelingsactiviteiten gestaakt te hebben de economie van Suriname weer onder de loep genomen in 2018.

De **obligaties** uitgegeven door de overheid worden ook beoordeeld door deze bureaus. van 2017 tot en met 2018 heeft Fitch Ratings de bonds consequent **B-** beoordeeld terwijl Moody's Investors Services de bonds van **B1** gedowngrade tot **B2** ultimo 2018.

Tabel 5.1. Toegekende credit ratings

Credit Rating Agency	2016	2017	2018
Foreign Currency Rating			
Standard & Poor's	B+/Negative/B	-	-
Fitch Ratings	B+/Negative/B	B-/Negative/B	B-/Stable/B
Moody's Investors Services	B1/Stable	-	B2/Negative
Local Currency Rating			
Standard & Poor's	BB-/Negative/B	-	-
Fitch Ratings	B+/Negative/B	B-/Negative/B	B-/Stable/B
Moody's Investors Services	B1/Stable	-	B2/Negative

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

De **oorzaken** van de verlaging van de **kredietwaardigheid** door Moody's Investors Services heeft o.a. te maken met de uitholling van de begrotingsmaatstaven, waarbij de schuldratio's toenemen, en verslechtering van terugbetaling van de schulden. Volgens Moody's Investors Services staat Suriname voor uitdagingen in de vorm van institutionele beperkingen ondanks de autoriteiten toegezegd hebben aanvullende structurele fiscale hervormingen door te voeren. Voor Fitch Ratings is het o.a. de verslechterde financiële positie van Suriname ten opzichte van vergelijkbare economieën, externe kwatsbaarheden vanwege hoge afhankelijkheid van grondstoffen en macro instabiliteit die key waren voor hun beoordeling. Volgens Fitch Ratings ondersteunen de activiteiten in de mijnbouwsector groei en dragen de inkomsten uit grondstoffen bij tot geleidelijke vermindering van het gebrek aan evenwicht en versterkt ook de betalingsbalans.

De ratings weerspiegelen suriname's weak public finances ten opzichte van 'B' peers, externe kwetsbaarheden als gevolg van een hoge grondstoffenafhankelijkheid te midden van beperkte externe buffers, macro beleidskaders, recente macro-instabiliteit en bancaire voorwaardelijke verplichtingen. De activiteit ondersteunt de groei en draagt de inkomsten uit grondstoffen bij tot een geleidelijke vermindering van het gebrek aan evenwicht en een versterking van de betalingsbalans.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Geselecteerde artikelen uit de Wet op de Staatsschuld (SB 2002 No.27)

Artikel 1 lid i en j (zoals gewijzigd per 25 april 2016; SB 2016 No. 63):

i. bruto Staatsschuld: het totaal van uitstaande rechtsgeldig tot stand gekomen schuldverplichtingen ten laste van de Staat, daaronder begrepen de uitstaande lopende schuld alsmede achterstallige renten en kosten, zowel van die welke een delgingsverplichting van de Staat inhouden, als van die welke een waarborgverplichting van de Staat inhouden;

j. netto Staatsschuld: de bruto Staatsschuld minus de geldelijke vorderingen van de Staat die in het lopende dienstjaar opeisbaar zijn, voor zover de vorderingen niet behoren tot de lopende inkomsten van de gewone dienst der Staatsbegroting.

Artikel 2: Samenstelling van de Staatsschuld

1. De bruto en de netto Staatsschuld worden onderverdeeld in een binnenlandse en een buitenlandse schuldcomponent.

2. Tot de binnenlandse Staatsschuld worden de geldelijke schuldverplichtingen aan ingezetenen gerekend, luidende in Surinaamse munt of in een andere muntaanduiding, met inbegrip van waarborgverplichtingen.

3. Tot de buitenlandse Staatsschuld worden de geldelijke schuldverplichtingen aan niet-ingezetenen gerekend, luidende in een andere muntaanduiding dan de Surinaamse, dan wel in Surinaamse munt, met inbegrip van waarborgverplichtingen.

4. De binnenlandse en de buitenlandse Staatsschuld worden naar de resterende looptijd der afzonderlijke schuldverplichtingen onderscheiden in: vlottende schuld en vaste schuld.

a. Tot de vlottende Staatsschuld behoren de binnenlandse en buitenlandse geldelijke schuldverplichtingen, die naar de toestand op 1 januari opeisbaar zijn of opeisbaar worden in het lopende kalenderjaar.

b. Tot de vaste Staatsschuld behoren de binnenlandse en de buitenlandse geldelijke schuldverplichtingen, die naar de toestand op 1, januari niet opeisbaar zijn of niet opeisbaar worden in het lopende kalenderjaar, alsmede de waarborgverplichting.

Artikel 3: Obligoplafonds:

1 Het obligoplafond voor de bruto binnenlandse Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 15 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.

2. Het obligoplafond voor de bruto buitenlandse Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan 45 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.

3. Van geldbedragen luidende in vreemde muntaanduiding wordt de equivalente waarde in Surinaamse munt becijferd tegen de wisselkoersen volgens de notering van de Centrale Bank van Suriname op de laatste bankdag van het kalenderjaar waarop het nominaal bruto binnenlands product betrekking heeft.

4. Het obligoplafond voor de totale bruto Staatsschuld is het nominaal bedrag in Surinaamse munt uitgedrukt, dat gelijk is aan de som van de obligoplafonds voor de bruto binnenlandse en de bruto buitenlandse Staatsschuld en overeenstemt met 60 procent van het nominaal bruto binnenlands product, op miljoenen guldens nauwkeurig afgerond.

5. Voor overschrijding van een obligoplafond geldend krachtens de leden 1, 2 en 4 van dit artikel is goedkeuring bij wet vereist.

Herziening Artikel 3 lid 1 en 2 (SB 2011 No.5- Artikel 1):

A. In artikel 3 lid 1 wordt de zinsnede “15 procent” vervangen door “25 procent”.
B. In artikel 3 lid 1 wordt de zinsnede “45 procent” vervangen door “35 procent”.

Artikel 15: Taken van het Bureau voor de Staatsschuld

Onder de verantwoordelijkheid van de Minister, heeft het Bureau het operationeel beheer van de Staatsschuld tot taak, welke taak omvat:

a. het ontwikkelen en uitwerken van de strategie voor het schuldbeheer van de Staat, afgestemd op de Staatsbegroting;
b. het voeren van de centrale administratie van de Staatsschuld in de meest ruime zin, waaronder mede het aanbieden van de in artikel 6 lid 1 bedoelde schulddocumenten ter registratie aan de Rekenkamer;
c. het verzorgen van uitgiften van staatsleningen en schatkistpapier door middel van openbare inschrijvingen;
d. het verrichten van geld- en. kapitaalmarktoperaties inzake schatkistpapier;

e. het verrichten van betalingen van renten en aflossingen in het kader van de schuldendienst van de Staatsschuld, en de nakoming van andere met de Staatsschuld samenhangende verplichtingen;
f. het houden van schuldregisters en rekeningenstelsels betreffende de Staatsschuld overeenkomstig voorschriften bij wet, en het vervullen van de daarbij nodige verrichtingen, waaronder de afgifte van fysieke documenten als bewijs van inschrijving;
g. het zorgdragen voor de informaticasystemen inzake de Staatsschuld;
h. het samenstellen van de documenten voor de verantwoordingen bedoeld in artikel 7;
i. het verzorgen van publicaties over de Staatsschuld, waaronder die voorgeschreven in artikel 8 lid 1.

Artikel 23: Jaarverslag van het Bureau

1. De Administrateur-Generaal maakt jaarlijks vóór 1 juli een jaarverslag op van de verrichtingen van het Bureau in het voorafgaande boekjaar.

2. Het jaarverslag bevat onder meer:
- een uiteenzetting van de ontwikkeling van de bruto Staatsschuld gedurende het verslagjaar;
- een overzicht van de omvang en de samenstelling daarvan aan het einde van het verslagjaar en van tenminste de twee voorafgaande jaren;
- een verkorte balans per 31 december van het boekjaar onder verslag, alsmede een verkorte winst- en verliesrekening over dat boekjaar.

3. Het College van Beheer keurt het jaarverslag goed.

4. De Administrateur-Generaal doet aan de Hoge Colleges van Staat een exemplaar van het goedgekeurde verslag toekomen. Het jaarverslag wordt door de Administrateur-Generaal openbaar gemaakt.

Artikel 23: Memorie van Toelichting

Het goedgekeurde jaarverslag van de Administrateur-Generaal zal het document zijn waarmede aan het grote publiek omstandig bekendheid wordt gegeven over de ontwikkelingen, de omvang en de samenstelling van de Staatsschuld.
Via dit document wordt de Staatsschuld voor iedere belangstellende doorzichtig, transparant gemaakt. Daarin moet worden aangegeven hoe de realisatie van het begrotingstekort en de groei dan wel de reductie van de Staatsschuld zich verhouden tot de doelstellingen die van tevoren voor de verslagperiode waren gesteld. Het verslag zal ook gewag maken van de nieuwe doelstellingen voor het begrotingstekort en de schuldontwikkeling van de daarna volgende verslagperiode. Het jaarverslag bevat tevens een verkorte versie van de balans en de winst en

verliesrekening van het Bureau voor de Staatsschuld, zoals deze zijn goedgekeurd en vastgesteld over het jaar onder verslag.

Artikel 24: Jaarrekening van het Bureau

1. De Administrateur-Generaal maakt jaarlijks vóór 1 juli de jaarrekening van het Bureau betreffende het voorafgaande boekjaar op.

2. De jaarrekening omvat onder meer:
- de balans per 31 december en de winst- en verliesrekening over het boekjaar;
- van zowel de balans als de winst- en verliesrekening de nodige toelichtingen;
- een volledige comptabele verantwoording van het gevoerde beheer van de Staatsschuld door het Bureau.

3. Het College van Beheer is bevoegd zich ter beoordeling van de jaarrekening te laten bijstaan door een comptabel deskundige. Het College van Beheer stelt de balans per 31 december en de winst- en verliesrekening over het boekjaar vast. Tenzij de jaarrekening bevonden is niet in overeenstemming te zijn met de bepalingen van deze wet, strekt de aldus vastgestelde balans en de winst- en verliesrekening de Administrateur-Generaal tot volledige kwijting.

4. Indien het College bedenkingen heeft terzake van de opgemaakte jaarrekening, brengt het deze schriftelijk ter kennis van de Administrateur-Generaal. Kunnen de bedenkingen niet door onderling overleg van het College en de Administrateur-Generaal worden opgelost, dan wordt een beslissing terzake door de Minister genomen.

5. De Administrateur-Generaal doet aan de Minister en aan de Rekenkamer van Suriname een exemplaar van de goedgekeurde jaarrekening toekomen.

Bijlage 2. Bureau voor de Staatsschuld: Organisatiestructuur per 31 december 2018

Het bestuur van het bureau voor de staatsschuld ligt bij de Administrateur-Generaal (AG) die op voordracht van de minister van financiën wordt benoemd. Het personeel van het bureau wordt door de AG aangesteld, bevorderd, geschorst en ontslagen. Het toezichthoudend orgaan van het bureau is het college van beheer (Sewnundun, 2002). Per 31 december 2018 zag de organisatie structuur van het bureau als volgt uit:

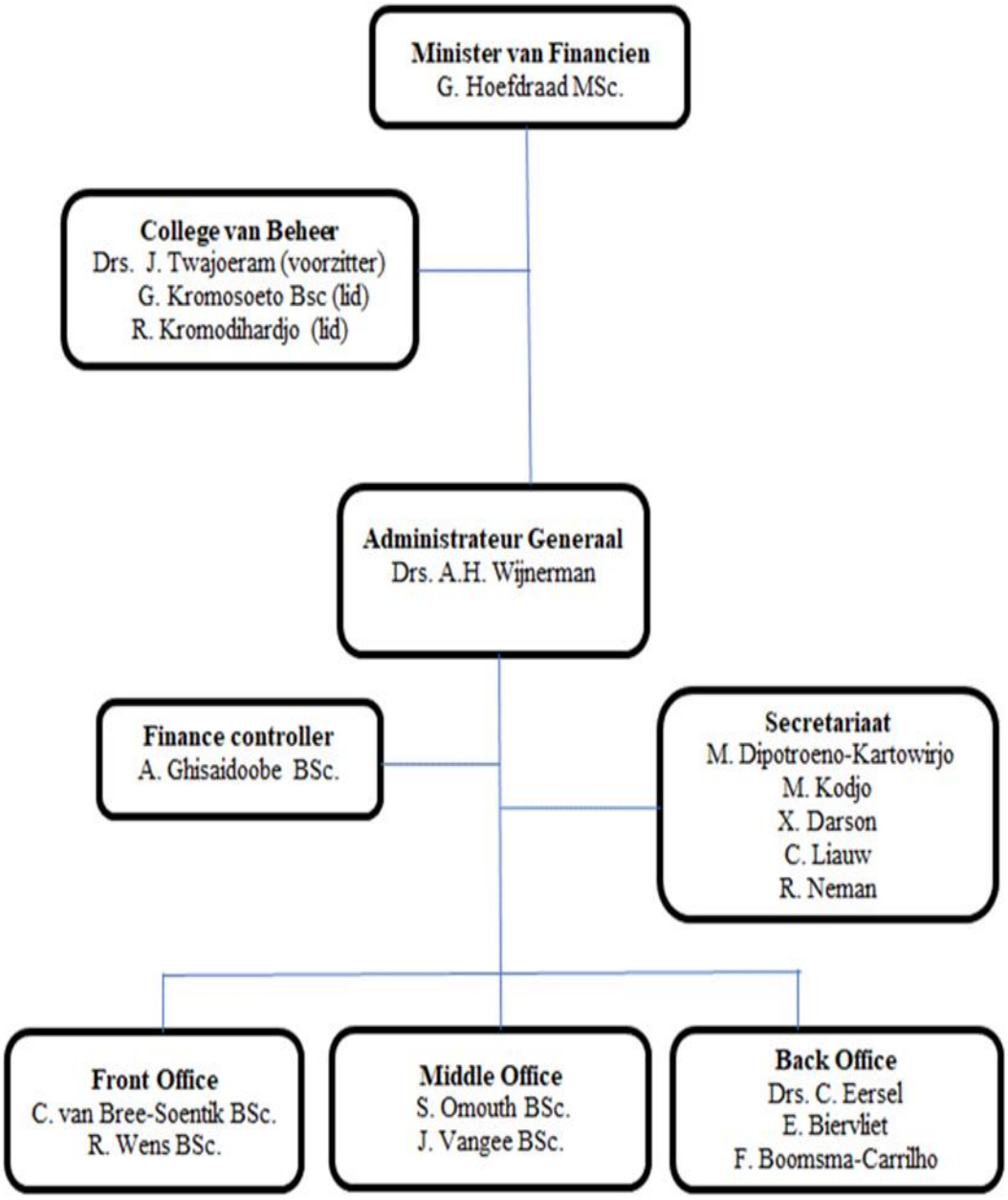

Bijlage 3. Bureau voor de Staatsschuld: Verkorte Balans per 31 december 2017-2018

	31-12-2018	31-12-2018	31-12-2017	31-12-2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Activa				
Immateriële vaste Activa				
Software	45.700		19.678	
		45.700		**19.678**
Materiële vaste Activa				
Kantoorinventaris	25.642		35.258	
Computers en software	82.322		109.744	
Transportmiddelen	4.033		5.133	
		111.997		**150.135**
Vlottende activa				
Overige vorderingen	27.994		39.308	
Liquide middelen	911.321		1.183.979	
Centrale Bank van Suriname SRD	3.947.524			
Centrale Bank van Suriname USD	13.967.360			
		18.854.199		**1.223.287**
		19.011.896		**1.393.100**
Passiva				
Eigen vermogen				
Aanvangskapitaal	300.000		300.000	
Algemene Reserve	715.304		300.604	
Exploitatie resultaat 2017			414.700	
Exploitatie resultaat lopend boekjaar	-568.553			
		446.751		**1.015.304**
Schulden op korte termijn				
Af te dragen rente en Commitment fee	3.897.358			
RC overheid USD	13.967.360			
Overige schulden en transitoria	700.427		377.796	
		18.565.145		**377.796**
		19.011.896		**1.393.100**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 4. Bureau voor de Staatsschuld: Staat van Baten en Lasten over 2017-2018

	2018	2018	2017	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Baten				
Overheidsbijdrage	2.399.785		3.089.995	
Diversen baten en lasten	1.564		13.010	
Management Fee	50.167			
		2.451.516		**3.103.004**
LASTEN				
Personeelskosten	1.382.779		1.011.264	
Kosten College van Beheer	43.500		43.500	
Opleidingskosten	426.287		427.794	
Consultantkosten	323.169		316.454	
Huisvestingskosten	659.603		708.357	
Kantoorkosten	133.620		144.610	
Transportkosten	1.056		442	
Afschrijvingskosten	50.055		35.884	
		3.020.069		**2.688.305**
Exploitatie resultaat		**-568.553**		**414.700**
Toelichting Diverse Baten en Lasten				
Koersverschillen	702		1.822	
Rentebaten	812		1.287	
Resultaat voorgaande jaren	50		9.901	
		1.564		**13.010**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 5. Bureau voor de Staatsschuld: Kasstroomoverzicht over 2017-2018

	2018	2018	2017	2017
	SRD	SRD	SRD	SRD
Kasstroom uit operationele activiteiten				
Exploitatieresultaat	-568.553		414.700	
Correctie voor afschrijvingen	50.055		35.884	
		-518.498		**450.584**
Verandering van het werkkapitaal				
Mutatie vordering Ministerie van Financiën				
(Aflossing- en Interestverplichtingen)				
Mutatie overige vorderingen	11.314		2.282	
Mutatie rekening-courant met de Overheid	0		0	
Mutatie overige schulden en transitoria	18.187.349		258.596	
		18.198.663		**260.878**
		17.680.165		**711.462**
Kasstroom uit investeringsactiviteiten				
Investeringen in materiële vaste activa		-37.939		-147.732
Desinvestering van materiële en vaste activa		0		0
Kasstroom uit financieringsactiviteiten				
Vrijval afschrijvingen		0		0
Mutatie geldmiddelen		**17.642.226**		**563.730**
Toelichting op de geldmiddelen				
Stand per 1 januari		1.183.979		620.250
Mutatie geldmiddelen		17.642.226		563.730
Stand per 31 december		**18.826.205**		**1.183.979**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 6. Tabellen m.b.t. de Binnenlandse Bruto Staatsschuld 2016-2018

Tabel 6.1: Bruto Binnenlandse schuld naar crediteur en looptijd in 2016 - 2018			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Schuld bij de Centrale Bank van Suriname			
Vlottende schuld	0,0	0,0	0,0
Vaste schuld	2.434,8	2.350,1	2.343,1
Totaal	**2.434,8**	**2.350,1**	**2.343,1**
Schuld bij Commerciële Banken			
Vlottende schuld	563,8	1.378,4	1.155,1
wv. afgeroepen garanties aan algemene banken	*1,0*	*0,4*	*0,0*
Vaste schuld	561,7	804,0	1.459,1
Totaal	**1.125,5**	**2.182,4**	**2.614,1**
Overige schulden			
Vlottende schuld	192,1	281,3	177,7
Vaste schuld	444,0	615,2	656,3
Totaal	**636,1**	**896,6**	**834,0**
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	**4.196,4**	**5.429,1**	**5.791,2**
Schuld bij de Centrale Bank van Suriname			
Vlottende schuld	0,0	0,0	0,0
Vaste schuld	2.434,8	2.350,1	2.343,1
Totaal	**2.434,8**	**2.350,1**	**2.343,1**
Schuld bij commerciële Banken			
Vlottende schuld	563,8	1.378,4	1.155,1
wv. afgeroepen garanties aan algemene banken	1,0	0,4	0,0
Vaste schuld	561,7	804,0	1.459,1
Totaal	**1.125,5**	**2.182,4**	**2.614,1**
Overige schulden			
Vlottende schuld	192,1	281,3	177,7
Vaste schuld	444,0	615,2	656,3
Totaal	**636,1**	**896,6**	**834,0**
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, internationale definitie	**4.196,4**	**5.429,1**	**5.791,2**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.2: Bruto Binnenlandse schuld naar instrument in 2016 - 2018			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Schatkistpapier	742,2	1.287,4	1.229,6
Schatkistbiljet	186,1	629,5	1.334,4
Voorschotten en andere korte termijn schulden aan de CBvS	0,0	0,0	0,0
Leningen:	2.821,9	3.120,2	2.831,8
wv. de geconsolideerde schuld aan de CBvS (lange termijn schuld)	*2.434,8*	2.350,1	2.343,1
wv. korte termijn schulden aan de algemene banken	*1,0*	372,4	103,2
wv. lange termijn schulden aan de algemene banken	*386,1*	397,7	385,6
Schuld aan de rest van de particuliere sector	446,2	392,0	395,4
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	**4.196,4**	**5.429,1**	**5.791,2**
Schatkistpapier	742,2	1.287,4	1.229,6
Schatkistbiljet	186,1	629,5	1.334,4
Voorschotten en andere korte termijn schulden aan de CBvS	0,0	0,0	0,0
Leningen:	2.821,9	3.120,2	2.831,8
wv. de geconsolideerde schuld aan de CBvS (lange termijn schuld)	*2.434,8*	*2.350,1*	2.343,1
wv. korte termijn schulden aan de algemene banken	*1,0*	*372,4*	103,2
wv. lange termijn schulden aan de algemene banken	*386,1*	*397,7*	385,6
Schuld aan de rest van de particuliere sector	446,2	392,0	395,4
Bruto Binnenlandse Staatsschuld, Internationale definitie	**4.196,4**	**5.429,1**	**5.791,2**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.3: Binnenlandse schuldenlast betalingen in 2016 - 2018			
in miljoenen SRD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Interest betalingen			
CBvS schuld	90,430	83,613	93,723
Schatkistpapier	41,967	87,502	229,545
Schulden binnenlandse bedrijven (Infra. proj.)	12,879	44,848	17,775
Zhong Da	0,580	0,000	0,000
Leningen bij de algemene banken	10,005	33,681	21,737
Totaal	**155,861**	**249,644**	**362,781**
Aflossingen & afwikkelingen			
CBvS schuld	333,517	112,512	7,057
Schatkistpapier	391,736	62,570	344,590
Schulden binnenlandse bedrijven (Infra. proj.)	105,748	158,606	114,883
Leningen bij de algemene banken	36,380	143,781	377,503
Zhong Da	23,600	0,000	0,000
Afgeroepen garanties	0,000	0,614	0,445
Totaal	**890,981**	**478,084**	**844,478**
Totale schuldenlast	**1.046,842**	**727,728**	**1.207,259**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.4: Schatkistpromessen naar belegger in 2016 - 2018			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Crediteur	**2016**	**2017**	**2018**
Institutionele beleggers			
Stichting Pensioenfonds N.V. SWM	3,1	3,0	1,7
Stichting Pensioenfonds CBvS	73,0	65,7	66,3
Stichting Pensioenfonds DSB N.V.	0,2	0,2	0,2
Pensioenfonds Suriname	12,8	15,5	23,2
Assuria-Levensverzekering N.V.	2,9	0,0	0,0
Stichting Pensioenfonds HEM Suriname N.V.	0,1	0,0	0,0
Stichting Pensioenfonds GODO	0,0	0,0	0,0
Stichting Medische Zending	0,0	0,0	0,0
Finatrust, de Trustbank N.V.	0,0	0,0	0,0
Grassalco	31,3	30,7	31,0
SOL Suriname N.V.	52,3	141,1	0,0
MAS	3,6	4,2	4,3
Fatum			30,0
Blue wings	0,0	21,1	21,1
Totaal	**179,4**	**281,3**	**177,7**
Banken			
DSB Bank N.V.	125,9	195,9	262,9
RBC Royal Bank N.V.	0,0		74,4
Fina Bank N.V.	44,3	12,0	21,8
Hakrinbank N.V.	88,2	272,6	272,3
Surinaamse Postspaarbank	85,9	187,8	152,9
Stichting Surinaamse Volkscredietbank	81,8	238,1	207,2
GODO, Cooperatieve Spaar- en Kredietbank G.A.	43,2	52,1	60,4
Surichange Bank N.V.	38,9	47,5	0,0
Landbouwbank	22,5	0,0	0,0
Trustbank	32,1	0,0	0,0
Totaal	**562,8**	**1.006,0**	**1.051,9**
Algeheel Totaal	**742,2**	**1.287,4**	**1.229,6**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.5: Schatkistbiljet naar belegger in 2017-2018			
op kasbasis in miljoenen SRD			
Crediteur	**2016**	**2017**	**2018**
Institutionele beleggers			
Pensioen Fonds Suriname	-	223,2	259,3
Pensioen Fonds SWM	-	-	1,6
Equilibrium N.V.	10,5	-	-
Totaal	**10,5**	**223,2**	**260,9**
Banken			
DSB N.V.	-	-	-
FINA BANK	121,0	124,4	651,3
HAKRINBANK	29,4	82,7	82,7
SPSB	11,0	79,0	79,0
VCB	14,3	54,1	54,1
Godo	-	25,9	25,9
SURICHANGE BANK	-	17,3	157,5
LANDBOUW BANK	-	-	-
Trustbank	-	-	-
NOB		22,9	22,9
Totaal	**175,6**	**406,3**	**1.073,5**
Algeheel Totaal	**186,1**	**629,5**	**1.334,4**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.6: Verstrekte Binnenlandse Staatsgaranties 2016-2018				
in miljoenen SRD				
	Crediteur	**2016**	**2017**	**2018**
Niet afgeroepen garanties:				
Landbouw Maatschappij Victoria	NOB			
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	1,6	1,8	1,5
SBBS	Hakrinbank N.V.			
SBBS	Hakrinbank N.V.			
Fusie VCB en Landbouwbank	VCB	0,5	0,5	0,5
Totaal		**2,1**	**2,3**	**2,0**
Afgeroepen garanties:				
Mariënburg	VCB	0,4	0,4	0,0
Stichting Experimentele Landbouw (SEL)	DSB N.V.	0,0	0,0	0,0
Stichting Rijstinstituut Suriname	Landbouw Bank N.V.	0,0	0,0	0,0
Scheepvaart Maatschappij Suriname	Landbouw Bank N.V.	0,6	0,0	0,0
Bruynzeel	Landbouw Bank N.V.	0,0	0,0	0,0
Totaal		**1,0**	**0,4**	**0,0**
Niet getrokken committeringen op garanties:				
SBBS	Hakrinbank N.V.			
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	6,2	7,2	7,0
Diverse aannemers/ontwikkelaar woningbouw	DSB N.V.			
Totaal		**6,2**	**7,2**	**7,0**
Algeheel totaal		**9,4**	**9,9**	**9,1**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 6.7: Niet getrokken committeringen 2016-2018			
in miljoenen SRD			
Crediteur	**2016**	**2017**	**2018**
Baitali N.V.	43,0	60,4	421,8
Tjongalanga N.V.	17,6	17,7	95,0
Bouw bedrijf van Kessel	0,0	0,0	0,0
Caremco Holding N.V.	0,0	32,3	37,7
N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf	78,8	70,7	100,5
Kuldipsingh Infra NV	72,4	37,0	131,3
Suriname Road & Civiltechnical Company N.V.	0,0	0,0	0,0
Combe	0,7	0,0	0,0
Chotelal	1,1	0,0	0,0
HKB	17,8	7,7	7,7
DSB NV	30,3	15,8	4,6
Totaal	**261,8**	**241,8**	**798,5**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 7. Tabellen m.b.t. de Buitenlandse Bruto Staatsschuld 2016-2018

Tabel 7.1: Bruto Buitenlandse uitstaande schuld naar crediteur in 2016-2018			
op kasbasis in miljoenen USD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Multilaterale crediteuren totaal:	**630,2**	**636,8**	**618,6**
Specificatie:			
Europese Investerings Bank (EIB)	3,4	3,3	2,7
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)	524,4	525,7	527,6
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)	38,4	38,0	16,4
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)	13,6	13,5	17,3
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)	50,4	56,4	54,7
Bilaterale crediteuren totaal:	**269,5**	**344,2**	**411,4**
Specificatie:			
China	202,0	275,4	344,9
Frankrijk	39,4	44,9	39,5
India	28,1	24,0	27,1
Commerciële crediteuren totaal:	**525,7**	**701,7**	**685,3**
Specificatie:			
ING Bank N.V. Amsterdam	23,0	21,3	17,7
Republic Bank Limited	-	-	-
China Commercial Bank	26,9	65,3	59,9
Israel Discount Bank	4,4	3,9	2,7
Banca Monte dei Paschi di Siena	3,0	21,3	25,8
Oppenheimer	447,3	550,0	550,0
ABN-AMRO	21,1	39,9	29,3
Generaal-totaal	**1.425,4**	**1.682,7**	**1.715,4**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.2: Bruto Buitenlandse schuld naar looptijd in 2016 - 2018			
op kasbasis in miljoenen USD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Vlottende schuld	0,0	0,8	0,0
Vaste schuld	1.425,4	1.681,9	1.715,4
Bruto Buitenlandse Staatsschuld, definitie in de Wet	**1.425,4**	**1.682,7**	**1.715,4**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.3: Buitenlandse achterstallige betalingen 2016- 2018			
op kasbasis in miljoenen USD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Totale achterstallige betalingen:	**0,0**	**0,8**	**0,0**
Achterstallige aflossingen	0,0	0,5	0,0
Achterstallige interest inclusief boete rente	0,0	0,3	0,0

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 7.4: Buitenlandse schuldenlast betalingen in 2016 - 2018			
in miljoenen USD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Interest betalingen en bijkomende kosten			
Multilaterale schuld	13,0	16,0	21,6
Bilaterale schuld	9,1	10,1	10,4
Commerciële schuld	25,0	56,1	59,3
Totaal	**47,1**	**82,2**	**91,3**
Aflossingen			
Multilaterale schuld	13,3	20,0	50,2
Bilaterale schuld	18,2	21,1	23,5
Commerciële schuld	147,8	12,6	66,0
Totaal	**179,3**	**53,7**	**139,8**
Totale schuldenlast	**226,4**	**135,9**	**231,0**

Bron: Bureau voor de Staatschuld

Tabel 7.5: Niet getrokken committeringen 2016-2018			
in miljoenen USD			
	2016	**2017**	**2018**
Multilaterale crediteuren	0,0	455,0	433,0
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)		127,3	153,5
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)		220,0	149,3
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)		26,6	20,2
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)		81,0	110,1
Bilaterale crediteuren	**0,0**	**309,5**	**229,0**
China		285,7	182,3
India		9,2	33,0
Frankrijk		14,6	13,8
Commerciele crediteuren	**0,0**	**53,5**	**23,9**
ING Bank N.V. Amsterdam			
Oppenheimer		46,5	
ABN-Amro			
Banca Monte dei Paschi di Siena		7,0	20,4
China Industrial and Commercial Bank Limited			
Israel Discount Bank			3,6
Totaal	**0,0**	**817,9**	**686,0**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 8. Tabellen m.b.t. de totale staatsschuld en het obligo plafond 2016-2018

Tabel 8.1: Bruto uitstaande Staatsschuld naar vlottende en vaste schuld in 2016-2018						
in mln. SRD op kasbasis						
	Binnenland			**Buitenland**		
	Vaste	**Vlottende**		**Vaste**	**Vlottende**	
	schuld	**schuld**		**schuld**	**schuld**	**Totaal**
2016	3.440,5	755,9		5.758,7	0,0	**9.955,1**
2017	3.859,2	1.569,9		12.647,8	6,0	**18.082,8**
2018	4.458,4	1.332,8		12.899,8	0,0	**18.691,0**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.2: Totale Bruto Staatsschuld conform de wettelijke en internat. schulddefinitie in 2016-2018 in mln. USD op kasbasis				
				in SRD
	2016	2017	2018	2018
Staatsschuld op basis van de internationale definitie				
Binnenlandse schuld	560,6	722,0	770,1	5.791,2
Buitenlandse schuld	1.425,4	1.682,7	1.715,4	12.899,8
Totaal	**1.986,1**	**2.404,7**	**2.485,5**	**18.691,0**
Totale Staatsschuld per capita in USD	3.449	4.129	4.212	
Staatsschuld op basis van de Wet op de Staatsschuld				
Binnenlandse schuld	560,6	722,0	770,1	5.791,2
Buitenlandse schuld	1.425,4	1.682,7	1.715,4	12.899,8
Totaal	**1.986,1**	**2.404,7**	**2.485,5**	**18.691,0**
Totale Staatsschuld per capita in USD	3.449	4.122	4.212	31.674
Wisselkoers:				
SRD/USD	7,49	7,52	7,52	7,52
Midjaarlijkse bevolking	575.763	583.400	590.100	

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.3: Totale schuldenlast betalingen 2016-2018			
	2016	2017	2018
Binnenlandse schuldenlast in SRD			
Interest betalingen	155,9	249,6	362,8
Aflossingsbetalingen	891,0	478,1	844,5
Totaal in SRD	**1.046,8**	**727,7**	**1.207,3**
Totaal in US$	**139,9**	**96,8**	**160,5**
Buitenlandse schuldenlast in US$			
Interest plus andere betalingen	47,1	82,2	91,3
Aflossingsbetalingen	24,0	53,7	139,8
Totaal in US$	**71,2**	**135,9**	**231,0**
Totaal in SRD	**532,6**	**1.022,0**	**1.737,5**
Totale schuldenlast			
Totale schuldenlast in US$	211,0	232,7	391,6
Totale schuldenlast in SRD	1579,5	1749,7	2944,7
Wisselkoers SRD/US$	7,5	7,5	7,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.4: Schuld-BBP ratio's 2016 - 2018 in procenten				
	Obligo plafond	**2016**	**2017**	**2018**
Ratio's o.b.v. de Wet op de Staatsschuld				
Buitenlandse schuld-BBP mp	**35,0%**	51,6%	47,1%	43,3%
Binnenlandse schuld-BBP mp	**25,0%**	20,4%	20,2%	19,4%
Totale schuld-BBP mp	**60,0%**	**72,0%**	**67,3%**	**62,7%**
Ratio's o.b.v. de internationale definitie				
Buitenlandse schuld-BBP mp	**35,0%**	51,6%	47,1%	43,3%
Binnenlandse schuld-BBP mp	**25,0%**	20,4%	20,2%	19,4%
Totale schuld-BBP mp	**60,0%**	**72,0%**	**67,3%**	**62,7%**
Bruto Binnenlands Product				
BBP lopende mp in miljoenen SRD*		20.663,0	26.893,3	29.821,7
Wisselkoersen				
Wisselkoersen (jaareinde) SRD/US$*		7,49	7,49	7,52

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 8.5: Schuld-BBP ratio's 2018 in procenten op kwartaalbasis				
Wettelijke Schuld definitie	**2018-I**	**2018-II**	**2018-III**	**2018-IV**
Buitenlandse schuld in mln. US$	1.740,1	1.664,6	1.657,3	1.715,4
Binnenlandse schuld in mln. US$	726,0	759,4	753,8	770,1
Totale schuld in mln. US$	**2.466,1**	**2.424,0**	**2.411,2**	**2.485,5**
Totale schuld in mln. SRD	**18.545,2**	**18.228,7**	**18.132,0**	**18.691,0**
Buitenlandse schuld in procenten van het BBP	43,9%	42,0%	41,8%	43,3%
Binnenlandse schuld in procenten van het BBP	18,3%	19,2%	19,0%	19,4%
Totale schuld in procenten van het BBP	**62,2%**	**61,1%**	**60,8%**	**62,7%**
BBP lopende mp in miljoenen SRD	29.821,7	29.821,7	29.821,7	29.821,7
Wisselkoers SRD/US$	7,5	7,5	7,5	7,5

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Structuur centrale overheidsschuld op kasbasis				
	2018-1	**2018-2**	**2018-3**	**2018-4**
Buitenlandse schuld	70%	69%	69%	69%
Binnenlandse schuld	30%	31%	31%	31%
Korte termijn	7%	7%	7%	7%
Lange termijn	93%	93%	93%	93%
Vaste rentevoet	69%	69%	69%	70%
Variabele rentevoet	29%	30%	30%	28%
Geen rente	1%	1%	1%	1%
Lokale munt	22%	22%	23%	22%
Buitenlandse munt	78%	78%	77%	78%
Buitenlandse lening	45%	45%	45%	46%
Buitenlandse credit lines	1%	1%	1%	1%
Buitenlandse senior notes- capital market instrument	24%	23%	23%	22%
Binnenlandse overtrekkingen en voorschotten bij CBvS	0%	0%	0%	0%
Binnenlandse leningen	16%	16%	15%	15%
Binnenlandse schatkistpapier	12%	13%	14%	14%
Binnenlandse leverancierskrediet	2%	2%	2%	2%
Afgeroepen garanties	0%	0%	0%	0%
Multilaterale buitenlandse crediteuren	26%	26%	26%	25%
Bilaterale buitenlandse crediteuren	14%	14%	14%	17%
Commerciële buitenlandse crediteuren	30%	29%	29%	28%
CBvS	13%	13%	13%	13%
Algemene banken (binnenland)	12%	14%	14%	14%
Niet-bancaire particuliere sector (binnenland)	4%	5%	5%	4%

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Bijlage 9. Tabellen en grafieken m.b.t. de niet opgenomen middelen

Tabel 9.1: Verstrekte Binnenlandse Staatsgaranties 2016-2018 in miljoenen SRD				
Omschrijving	**Crediteur**	**2016**	**2017**	**2018**
Niet afgeroepen garanties:				
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	1,60	1,78	1,53
Fusie VCB en Landbouwbank	VCB	0,50	0,50	0,50
Totaal		**2,10**	**2,28**	**2,03**
Niet getrokken committeringen op garanties:				
Diverse bedrijven in de toerisme sector	NOB	6,23	7,16	7,05
Totaal		**6,23**	**7,16**	**7,05**
Algeheel totaal		**8,334**	**9,435**	**9,075**

Bron: bureau voor de Staatsschuld

Tabel 9.2: Niet-getrokken binnenlandse committeringen 2016-2018 in miljoenen SRD			
Crediteur	**2016**	**2017**	**2018**
Baitali N.V.	42,97	60,44	421,77
Tjongalanga N.V.	17,65	17,73	94,96
N.V. Nationaal Uitvoeringsbedrijf	78,79	70,69	100,48
Kuldipsingh Infra NV	72,42	37,05	131,25
Combe	0,74	-	-
Chotelal	1,14	-	-
Caremco	-	32,29	37,70
DSB N.V.	30,26	15,84	12,37
Hakrinbank N.V.	17,81	7,75	-
Totaal	**261,776**	**241,774**	**798,533**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld

Tabel 9.3: Niet opgenomen buitenlandse committeringen 2016-2018 miljoenen USD			
Omschrijving	**2016**	**2017**	**2018**
Multilaterale crediteuren			
Inter Amerikaanse Ontwikkelings Bank (IADB)	67,56	127,32	153,46
Islamitische Ontwikkelings Bank (ISDB)	142,63	219,98	149,28
OPEC Fund for Internationale Development (OFID)	26,68	26,65	20,22
Caribische Ontwikkelings Bank (CDB)	21,56	81,04	110,07
	258,44	**454,98**	**433,04**
Bilaterale crediteuren			
China	377,55	285,66	182,27
India	0,57	9,21	33,01
Frankrijk	15,21	14,62	13,76
	393,33	**309,48**	**229,04**
Commerciële crediteuren			
Oppenheimer	102,67	46,50	-
ABN-Amro	19,95	-	-
Banca Monte dei Paschi di Siena	21,92	6,97	20,35
China Industrial and Commercial Bank Limited	38,37	-	-
Israel Discount Bank	-	-	3,59
	182,90	**53,47**	**23,95**
Totaal	**834,67**	**817,94**	**686,02**

Bron: Bureau voor de Staatsschuld